

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กล้าณรงค์ ศรีรอด. 2542. เทคโนโลยีของแป้ง. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะ
อุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- การ์นต์ วีระพัฒนานาวงศ์. ภาวะกระบวนการผลิตที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพของขนมขบเคี้ยว
จากข้าว. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีทางอาหาร. ภาควิชา
เทคโนโลยีทางอาหาร. คณะวิทยาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- มาลี ชิมศรีสกุล. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการพองตัวของข้าวเปลือกและต่อคุณสมบัติแป้ง
ข้าวพองที่ได้. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีทางอาหาร. ภาควิชา
เทคโนโลยีทางอาหาร. คณะวิทยาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534.
- งามชื่น คงเสรี. 2533. คุณภาพเมล็ดทางเคมี. ในเอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมหลัก
สูตรการปรับปรุงพันธุ์ข้าว. ปทุมธานี : ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ระหว่างวันที่ 12-23
พฤศจิกายน 2533
- ชวาลงกูตมิ ไชยอนุวัติ. 2537. รูปแบบใหม่ของการทำนาครบวงจร. ในรายงานการประชุมวิชาการ
ข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวแห่งชาติครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ณ โรงแรมรามามาการ์เด็น
ระหว่างวันที่ 29 พ.ค.- 3 มิ.ย. 2537
- ชาญ มงคล. 2536. ข้าวตำราเอกสารวิชาการฉบับที่ 63. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพัฒนาตำรา
และเอกสารหน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- ณรงค์ นิยมวิทย์. 2538. ธัญชาติและพืชหัว. กรุงเทพมหานคร : คณะเกษตร มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- บริบูรณ์ สมฤทธิ์. 2538. ทิศทางการวิจัยและพัฒนาข้าวในส่วนเชิงกรมวิชาการเกษตร. ในเอกสาร
ประกอบการบรรยายในสัมมนาวิชาการ ชุดโครงการข้าวของสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย. เชียงใหม่ : ณ โรงแรมเชียงใหม่สปอร์ตคลับ. วันที่ 11 กันยายน 2538.
- ศูนย์สถิติการเกษตร. 2542. สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2541/42.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ศูนย์สถิติการเกษตร. 2545. สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2544/45.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ภาษาอังกฤษ

- AOAC 1995. Associate of Official Analytical Chemists. 1995. Official Methods of Analytical Chemists, inc.
- Chavan, J.K., and Duggal, S.K. 1978. Studies on the Essential amino acid composition, Protein Fraction and Biological Value of Some New Varieties of Rice. J.Sci.food Agric. 29-35.
- Chang, T.T. 1976. The Origin, Evolution, Cultivation, Dissemination, and Diversification of Asian and African Rices. Euphytica 25:425.
- Chrastil, J. 1990. Protein-Starch Interactions in Rice Grains. Influence of Storage on Oryzerin and Starch. J. Agric. Food Chem. 38(9):1804-1809.
- Collison, R. 1968. Starch Retrogradation. Starch and its Derivatives. London : Chapman and Hall, pp 194-202.
- Eliasson, A. 1996. Carbohydrates in Food. London : Marcel Dekker.
- Fugino, Y.O. 1978. Rice Lipid. Cereal chem. 55:559.
- Gaillard, T., and P. Bowler. 1987. Morphology and composition of starch. In T.Gaillard. Starch Properties and Potential. John Wiley and Sons. New York.
- Horiuchi, H. 1980. Specific Volume and Free Space Relation to Mechanical Properties of Waxy Rice Cake. Agric. Biol chem. 44: 1231-1235.
- Hoseney, R.C. 1996. Occurrence General uses Starch Granules Isolation General AACC Short Course on Starch: Structure. Properties and food Uses. 27-29 August, Bangkok. pp 62.
- Jomduang, S., and Mohamed, S. 1994. Effect of Amylase/Amylopectin Content, Milling Method, Particle Size, Sugar, Salt and Oil on the Puffed Product Characteristics of a Traditional Thai Rice-Based Food (Khao Kriap Waue). J. Sci. Food Agric. 65:85-93.
- Juiano, B.O. 1985. Criteria and Tests for Rice Grain Qualities. In B.O. Juiano, Rice : Chemistry and Technology. pp.443-524. St.Paul, MN:Association of Cereal Chemists.
- Kim, C.H., and Maga, J.A. 1990. Wild Rice in Extruded Products. Lebensm.-Wiss.u- Technol. 23 : 349-353.

- Kim, Y.W.; Lee, C.Y.; Heu, M.H., and Baik, J.K. 1976. A Colorimeter Method for the Determination of Amylose Contents in Waxy Rice. Seoul National University.College of Agriculture Bulletin 1 (1) : 95-101.
- Li, C.F. and Luh, B.S. 1980. Rice Snack Food. In Rice : Production and Utilization. Luh,B.S. AVI publishing co. Westport,Connecticut.
- Lineback, D.R. 1984. The starch granule Organization and Properties. Bakers digest. 58 (2) : 16-21.
- Marshall, W.E.,and Wadsworth, J.I. 1994. In Marshall, W.E.,and Wadsworth, J.I. Intrduction. Rice Science and Technology. pp.1-15. Marcel Dekker, Inc. New York.
- Mohamed,S.;Abdullah,N.,and Muthu, M. 1989. Phycal Properties of Keropok (Fried Crisps) in Relation to Amylopectin Content of the Starch Flour. J. Sci Food Agric. 49: 369-377.
- Noomhorm, A.; Kongseeree, N., and Apintanapong, M. 1997. Effect of Aging on the Quality of Glutinous Rice Crackers, Cereal Chem. 74(1):12-15
- Ranjit, S.K.; Elaine, T.C.; George, M.Z.; Ziegler,J.R.,and Olga, A.R. 1997. Amylose and Protein Content of Rice Cultivars as Related to Texture of Rice-based Fries. J. of Food Sci. 64(4):701-703.
- Robert, J.N.; Eugene, J.R.; Lynne, M.A.,and Frank, T.O. 1994. In Marshall, W.E.,and Wadsworth, J.I. Rice Bran Oil and Its Heath Benefits. Rice Science and Technology. pp.421-438. Marcel Dekker, Inc. New York.
- Somchai Jomduang. 1994. Modification and Improvement of "Khao Kriap Waue." Doctoral Disseration, Faculty of Food Science and Biotechnology, University Pertanain, Marlasia.
- Suhaila Mohamed and Somchai Jomduang. 1994. Effect of Amylose/Amylopectin Content, Milling Methods, Paticle Size, Sugar, Salt and Oil on the Puffed Product Characturistics of a Traditionnal Thai Rice-Based Snack Food (Khao Kriap Waue). J Sci Food Agric. 65:85-93.
- USDA. 2002. USDA.ORG. USA. : USDA.

- Watanabe, T.; Joh, T., and Hayakava, T. 1999. Characteristics of the Manufacturing Process of Rice Crackers by Differential Scanning Calorimetry, Nippon Shokuin Kagaku Kaishi. 46(2):51-58.
- Whistler, R., and Daniel, J.R. 1990. Funtional of Polysaccharides in Foods. In Braness,.A.L., Davidson., and Salinen, S. Food Additives. New York : Marcel Dekker, pp.:395-426.
- Whistler, R., and Johnson.C. 1948. Effect of Acid Hydrolysis on the Retrogradation of Amylose. Cereal Chem. 25:418-424.
- William, R.M.; Richard, F.T.; Colin, E.S.; Robert, L. and Michael, J.G. 1993. Swelling and Gelatinization of Cereal Starch. Cereal Chem. 70 (4): 385-391.
- Yoshiko H.; Kitamara, S. and Kuge, T. 1990. Effect of Lipid on the Retrogradation of Cooked Rice. Cereal Chem. 67(1): 7-10.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

วิธีวิเคราะห์สมบัติต่าง ๆ ของข้าว (สมบัติทางเคมีกายภาพและความร้อน)

ก.1วิธีวิเคราะห์สมบัติทางเคมี

1.การวิเคราะห์หาปริมาณความชื้น

ดัดแปลงจากวิธีของ AOAC 32.1.03, (1995)

อุปกรณ์

1. ตู้อบลมร้อนของ WTE binder
2. เครื่องชั่งละเอียด 4 ตำแหน่ง
3. ถาดอะลูมิเนียมพร้อมฝา ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 นิ้ว

วิธีการทดลอง

1. อบถาดอะลูมิเนียมพร้อมฝา ที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส จนน้ำหนักคงที่ ทิ้งให้เย็นใน dessiccator แล้วนำมาชั่งน้ำหนักที่แน่นอน
2. ชั่งตัวอย่างประมาณ 2 กรัม ใส่ถาดอะลูมิเนียม
3. นำไปอบที่ตู้อบอุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส จนน้ำหนักคงที่
4. ทำให้เย็นใน dessiccator แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก

การคำนวณ

$$\text{ปริมาณความชื้น(ร้อยละ)} = \frac{A-B}{C} \times 100$$

A = (น้ำหนักภาชนะ+ตัวอย่าง)ก่อนอบ(กรัม)

B = (น้ำหนักภาชนะ+ตัวอย่าง)หลังอบ(กรัม)

C = น้ำหนักตัวอย่างก่อนอบ(กรัม)

2.การวิเคราะห์ปริมาณโปรตีน

ดัดแปลงจากวิธีของ AOAC Method 46-12, (1995)

อุปกรณ์

1. เครื่องย่อยโปรตีน (Buchi B-426)
2. เครื่องกลั่นหาโปรตีน (Buchi B-316)

3. เครื่องชั่งละเอียดสี่ตำแหน่ง

สารเคมี

1. สารละลายกรดซัลฟูริกเข้มข้นร้อยละ 95-97 (AR grade)
2. สารละลายมาตรฐานกรดซัลฟูริก (AR grade) ความเข้มข้น 0.1 N ที่ Standardize ด้วยสารละลายมาตรฐานโซเดียมไฮดรอกไซด์
3. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ (AR grade) ความเข้มข้นร้อยละ 32 w/v
4. สารละลายกรดบอริก (AR grade) ความเข้มข้นร้อยละ 2 w/v โดยผสมอินดิเคเตอร์ในข้อ 6 ร้อยละ 0.2 ของปริมาณสารละลายกรดบอริก
5. สารเร่งปฏิกิริยา (Kjeltabs cu 3.5)
6. โมดิฟายด์เมธิลเรด-เมธิลีนบลูอินดิเคเตอร์ (เตรียมโดยละลายเมธิลเรด 0.75 กรัม และ เมธิลีนบลู 0.5 กรัม ในเอธานอลเข้มข้นร้อยละ 95)

วิธีทดลอง

1. ชั่งตัวอย่างแบ่งข้าว 1.0 กรัม ให้ทราบน้ำหนักแน่นอน (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง) ใส่ลงในหลอดย่อย (ระวังอย่าให้แบ่งเกาะอยู่ข้างหลอด) ใส่สารเร่งปฏิกิริยา (Kjeltabs cu 3.5) 1 เม็ด antibumping beads ลงไป 2-3 เม็ด ตามด้วยกรดซัลฟูริกเข้มข้น 25 มิลลิลิตร
2. นำไปย่อยด้วยเครื่องย่อย Buchi B-426 ที่ต่ออยู่กับเครื่อง scrubber Buchi B-412 (เป็นเครื่องที่เปลี่ยนไอกรดจากเครื่องย่อย ให้เป็นไอที่มี pH เป็นกลาง) ตั้งอุณหภูมิการย่อยที่ 380 องศาเซลเซียส ย่อยเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที นำออกจากเตาทิ้งให้เย็น
3. เจือจางด้วยน้ำกลั่น 50 มิลลิลิตร ลงในหลอดย่อยที่เย็นแล้ว นำไปกลั่นโดยเครื่องกลั่น Buchi B-316 เติมสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์เข้มข้นร้อยละ 32 จนสารละลายในหลอดย่อยเป็นสีดำ
4. รองรับสารที่กลั่นด้วยสารละลายกรดบอริกเข้มข้นร้อยละ 2 ปริมาตร 70 มิลลิลิตร
5. ทำการกลั่นจนได้สารละลายในขวดรองรับประมาณ 250 มิลลิลิตร
6. นำสารละลายที่กลั่นได้มาไตรเตรทกับสารละลายมาตรฐานกรดซัลฟูริก ความเข้มข้น 0.1N โดยใช้ โมดิฟายด์เมธิลเรด-เมธิลีนบลู เป็นอินดิเคเตอร์ จนถึงจุดยุติ สารละลายเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีส้มอ่อน
7. คำนวณหาปริมาณไนโตรเจนและปริมาณโปรตีน
ปริมาณไนโตรเจน (ร้อยละ) = $(S-B) \times N \times 1.4007$

S = ปริมาณกรดซัลฟูริกที่ใช้ไตเตรตตัวอย่าง

B = ปริมาณกรดซัลฟูริกที่ใช้ไตเตรต blank

N = ความเข้มข้นกรดซัลฟูริก

G = น้ำหนัก(กรัม)ของตัวอย่าง

ปริมาณโปรตีน (ร้อยละน้ำหนักเปียก) = ปริมาณไนโตรเจน (ร้อยละ) $\times 5.95$

ปริมาณโปรตีน (ร้อยละน้ำหนักเปียก) = $\frac{\text{ปริมาณโปรตีน (ร้อยละน้ำหนักเปียก)}}{(100 - \text{เปอร์เซ็นต์ความชื้นตัวอย่าง})} \times 100$

3. การวิเคราะห์ปริมาณไขมัน

เครื่องมือ

Soxhlem Automatic รุ่น S-226

วิธีการทดลอง

1. เตรียมตัวอย่างแห้งโดยชั่งน้ำหนักประมาณ 2 กรัม บรรจุลงใน thimble ที่บุด้วยกระดาษกรอง Whatman No.1 จากนั้นนำไปอบแห้งที่อุณหภูมิ 100-105 องศาเซลเซียส จนน้ำหนักคง
2. ใส่ thimble ตัวอย่างในขวดสกัดที่แห้งนึ่งและทราบน้ำหนักแน่นอน
3. เติมน้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งใช้เป็นตัวทำละลาย 80 มิลลิลิตร ลงในขวดสกัด
4. สกัดไขมันเป็นเวลา 3-4 ชั่วโมง โดยควบคุมอุณหภูมิที่ 150 องศาเซลเซียส ใช้ silicone oil เป็นตัวถ่ายความร้อนในอุปกรณ์ที่ใช้สกัด
5. ระเหย petroleum ether ออกจากส่วนไขมันที่สกัดได้ แล้วอบขวดสกัดที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมงหรือจนน้ำหนักคงที่

การคำนวณ

$$\text{ปริมาณไขมัน(ร้อยละ)} = \frac{\text{ปริมาณไขมันที่สกัดได้(กรัม)}}{\text{น้ำหนักตัวอย่าง(กรัม)}} \times 100$$

4. การวิเคราะห์ปริมาณเส้นใย

ตามวิธี AOAC (1995)

สารเคมี

1. สารละลายกรดซัลฟูริกเข้มข้นร้อยละ 1.25
2. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์เข้มข้นร้อยละ 1.25

วิธีการทดลอง

1. ชั่งตัวอย่างที่ผ่านการสกัดไขมันแล้วประมาณ 2 กรัมใส่บีกเกอร์ขนาด 600 มิลลิลิตร
2. เตรียมสารละลายกรดซัลฟูริกเข้มข้นร้อยละ 1.25 ปริมาตร 200 มิลลิลิตรลงในบีกเกอร์ ต้มให้เดือดภายใน 1 นาที
3. ต้มย่อยตัวอย่างในสายละลายเดือด 30 นาที
4. กรองผ่าน Whatman No.41
5. ล้างด้วยน้ำร้อนจนเป็นกลาง
6. กากที่ได้นำมาต้มย่อยต่อในสารละลายที่เดือดของโซเดียมไฮดรอกไซด์เข้มข้นร้อยละ 1.25 ปริมาตร 200 มิลลิลิตร
7. กรองผ่าน Whatman No.41 ที่ทราบน้ำหนักแน่นอนและล้างด้วยน้ำร้อนจนเป็นกลาง
8. อบที่ 130 ± 2 องศาเซลเซียส 2 ชั่วโมง
9. ทิ้งให้เย็นใน desiccator
10. ชั่งน้ำหนัก
11. นำตัวอย่างพร้อมกระดาษกรอง ใส่ใน crucible เเผที่ 600 ± 15 องศาเซลเซียส 2 ชั่วโมง
12. ทิ้งให้เย็นใน desiccator
13. ชั่งน้ำหนักจาก น้ำหนักที่หายไปเป็นน้ำหนักของ crude fiber แล้วคำนวณหาปริมาณเส้นใย

การคำนวณ

$$\text{ปริมาณเส้นใย(ร้อยละ)} = \frac{(\text{น้ำหนักตัวอย่างก่อนเผา} - \text{น้ำหนักตัวอย่างหลังเผา}) \times 100}{\text{น้ำหนักตัวอย่าง}}$$

5.การวิเคราะห์ปริมาณเถ้า

ตามวิธีของ AOAC(1995)

เครื่องมือ

Muffle Furnace Carbolite รุ่น Mel 11-2

วิธีการทดลอง

1. ชั่งตัวอย่าง 2 กรัมใส่ใน crucible ที่ทราบน้ำหนักแน่นอน
2. นำตัวอย่างไปเผาจนหมดควัน
3. นำไปเผาต่อใน muffle furnace ที่ 600 องศาเซลเซียสนาน 2 ชั่วโมง จนได้เถ้าสีขาว
4. ทิ้งให้เย็นใน desiccator

5. ชั่งน้ำหนักหาปริมาณเก่า

การคำนวณ

$$\text{ปริมาณเก่า(ร้อยละ)} = \frac{\text{น้ำหนักตัวอย่างหลังเผา(กรัม)} \times 100}{\text{น้ำหนักตัวอย่าง(กรัม)}}$$

6. การหาปริมาณคาร์โบไฮเดรต

$$\text{ปริมาณคาร์โบไฮเดรต(ร้อยละ)} = 100 - \text{ร้อยละ(ความชื้น + ไขมัน + โปรตีน + เก้า + เส้นใย)}$$

7. การวิเคราะห์ปริมาณ อะไมโลส

ดัดแปลงจากวิธีของ Lee และคณะ, 1976

เครื่องมือ

1. เครื่องหมุนเหวี่ยง (centrifuge Varifuge K)
2. spectrophotometer

สารเคมี

การเตรียมสตาร์ช

1. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ (AR grade) ความเข้มข้นร้อยละ 0.2
2. ฟีนอลทาลีนอินดิเคเตอร์
3. เมทานอล
4. อีเทอร์

วิธีการ

การวิเคราะห์ปริมาณอะไมโลส

1. สารละลายกรดเปอร์คลอริก ความเข้มข้นร้อยละ 40 (เตรียมจากสารละลายกรดเปอร์คลอริก เข้มข้นร้อยละ 65 ปริมาตร 61.5 มิลลิลิตร เติมน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 100 มิลลิลิตร)
2. สารละลาย I-KI (เตรียมโดยชั่งไอโอดีน (I₂) 12.69 มิลลิกรัม และปอตัสเซียมไอโอไดด์ (KI) 101.52 มิลลิกรัม ละลายในน้ำกลั่นปรับให้ได้ปริมาตร 100 มิลลิลิตร)

การสร้างเส้นกราฟมาตรฐานสารละลายอะไมโลส

1. อะไมโลสจากมันฝรั่ง type III
2. สารเคมีในการวิเคราะห์อะไมโลส

วิธีการทดลอง

การเตรียมสตาร์ช

1. ชั่งแป้งข้าว 60 กรัมเติมสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้นร้อยละ 0.2 ปริมาตร 250 มิลลิลิตร กวนผสมด้วย magnetic stirrer 1 ชั่วโมงแล้วนำมาเข้าเครื่องหมุนเหวี่ยง (centrifuge) ที่ 3500 rpm 20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 20 นาที จะได้ชั้นตะกอนแบ่งเป็น 3 ชั้นโดย
  - ชั้นบนและล่าง - ตะกอนสีเหลือง
  - ชั้นกลาง - ตะกอนสีขาว
2. แยกตะกอนสีขาวมาทำการสกัดซ้ำโดยเติมสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้นร้อยละ 0.2 ปริมาตร 200 มิลลิลิตร กวนด้วย magnetic stirrer 30 นาที แล้วนำเข้าเครื่องหมุนเหวี่ยง (centrifuge) ที่ 3500 rpm 20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 20 นาที แยกตะกอนสีขาว
3. นำตะกอนขาวมาล้างสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ด้วยน้ำกลั่นปริมาตร 200 มิลลิลิตร แยกตะกอนด้วยเครื่องหมุนเหวี่ยง (centrifuge) ที่ 3500 rpm 20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที ทดสอบส่วนของเหลวที่แยกได้ด้วยฟีนอลทาลีนอินดิเคเตอร์ ล้างซ้ำจนส่วนที่เป็นของเหลวไม่มีสีเมื่อทดสอบด้วยฟีนอลทาลีนอินดิเคเตอร์
4. ตะกอนที่ได้นำมาล้างด้วยเมทานอลและอีเทอร์อย่างละ 1 ครั้งตามลำดับ บั่นแยกตะกอนด้วยเครื่องหมุนเหวี่ยง (centrifuge) ที่ 3500 rpm 20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10 นาที
5. สตาร์ชที่ได้ นำมาอบทำแห้งที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ปริมาณ อะไมโลส

1. ชั่งสตาร์ชที่เตรียมไว้ 5 มิลลิกรัม ลงในหลอดทดลอง เติมสารละลายไฮเปอร์คลอริก ความเข้มข้นร้อยละ 40 จำนวน 1 มิลลิลิตร นำส่วนผสมนี้ตั้งทิ้งไว้ในน้ำที่มีอุณหภูมิ 18 ± 1 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 นาที
2. เติมสารละลาย $I_2 - KI$ ปริมาตร 0.3 มิลลิลิตร และน้ำกลั่น 3 มิลลิลิตร ลงในของผสมในข้อ 1. นำของผสมเขย่าบน vortex mixer จากนั้นตั้งทิ้งไว้ 30 นาที ที่อุณหภูมิห้อง ได้ของผสมสีน้ำเงิน
3. นำของผสมในข้อ 2. ไปวัดค่าการดูดกลืนแสง โดยใช้เครื่อง spectrophotometer ที่ความยาวคลื่น 600 นาโนเมตร ใช้สารละลายอะไมโลสความเข้มข้นร้อยละ 40 เป็น blank นำค่าที่วัดได้คำนวณหาปริมาณอะไมโลส

$$\text{ปริมาณอะไมโลส (ร้อยละน้ำหนักเปียก)} = \frac{A_{600} \times C}{5 \times m}$$

A_{600} = ค่าการดูดกลืนแสงของตัวอย่างที่ 600 นาโนเมตร

C = ความเข้มข้นของสารละลายมาตรฐานอะไมโลส (มิลลิกรัม/100มิลลิกรัม)

M = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของกราฟมาตรฐานสารละลายมาตรฐานอะไมโลส ปริมาณอะไมโลส (ร้อยละน้ำหนักแห้ง) = $\frac{\text{ปริมาณอะไมโลส (ร้อยละน้ำหนักเปียก)} \times 100}{(100 \times \text{เปอร์เซ็นต์ความชื้นสตาร์ช})}$

ก.2 วิธีวิเคราะห์สมบัติทางกายภาพ

1. ศึกษาลักษณะโครงสร้างผลิตภัณฑ์ด้วย SEM (Scanning electron microscope)

เครื่องมือ

เครื่อง SEM (Scanning electron microscope) รุ่น JSM 6400

วิธีการทดลอง

เตรียมตัวอย่างโดยนำชิ้นตัวอย่างหักครึ่ง แล้วนำไปแช่เยือกแข็งโดย Cryogenic freezes จากนั้นแช่ในแอลกอฮอล์เพื่อทำแห้ง นำตัวอย่างที่ผ่านการทำแห้งผนังลงบนแผ่นทองเหลืองด้วยเทป 2 หน้า หลังจากนั้นนำไปฉาบทอง ด้วยเครื่องฉาบทอง Balzers Ion Sputler รุ่น SCD 040 นาน 3 นาที กระแสไฟ 15 mA ตัวอย่างที่ฉาบทองแล้วนำไปศึกษา ลักษณะโครงสร้างผลิตภัณฑ์ด้วย SEM ที่ กำลังขยาย 100 และ 2000 เท่า ที่กำลังขยายสูงกว่า 2000 เท่าเนื้อผลิตภัณฑ์จะแตกเนื่องจากความเข้มของอิเล็กตรอนที่สูงเกินไป

2. วิธีวิเคราะห์สมบัติทางความร้อน (Thermal analysis) ของแป้งข้าวเหนียวด้วยเครื่อง

Difference Scanning Calorimeter (DSC)

เครื่องมือ

เครื่อง DSC 200 NETZSCH

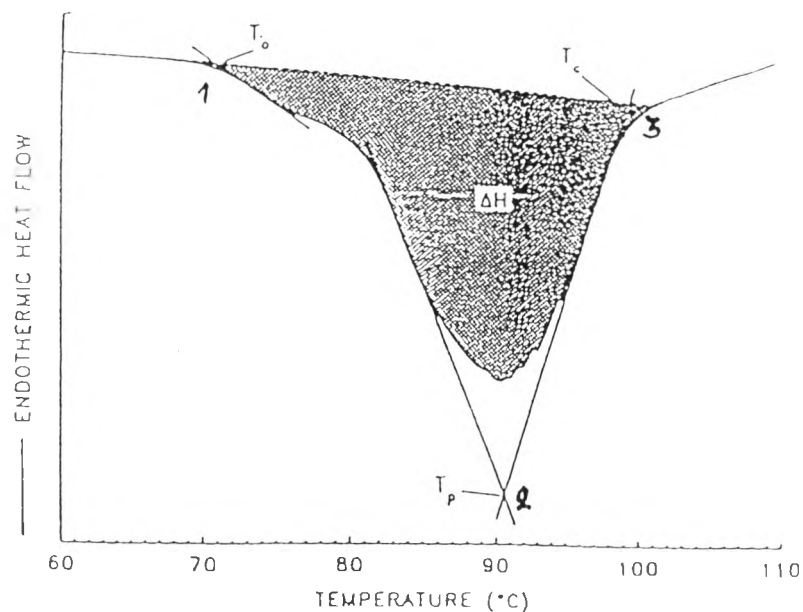
วิธีการทดลอง

1. ชั่งแป้ง 7 มิลลิกรัม (โดยน้ำหนักแห้ง) ใส่ใน pan ตัวอย่าง ปรับความชื้นให้เป็นร้อยละ 70 (W/W) บ่มไว้ค้างคืน สามารถคำนวณน้ำหนักแป้งแห้งและน้ำหนักร้ำกั้นที่จะต้องเติมได้จากสูตร

$$\text{น้ำหนักแป้งแห้ง} = \frac{(100 - \text{ความชื้นแป้ง}(\%)) \times \text{น้ำหนักแป้งที่ชั่ง (กรัม)}}{100}$$

$$\text{ปริมาณน้ำที่ควรเติม} = [(\text{น้ำหนักแป้งแห้ง} \times 7)/3] - \text{น้ำหนักแป้งที่ชั่ง} + \text{น้ำหนักแป้งแห้ง (กรัม)}$$

2. นำ pan ตัวอย่างและ reference pan ใส่ในช่องตัวอย่างของเครื่อง DSC 200 NETZSCH โดยใช้สภาวะดังนี้ ช่วงให้ความร้อน 20-120 องศาเซลเซียส อัตราการให้ความร้อน 10 องศาเซลเซียสต่อนาที และใช้ Indium ในการ Calibration คำนวณค่าทางเทอร์โมไดนามิกส์ โดยใช้ระบบ Autocalculation และบันทึกค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเจลลิตีไนซ์ ดังรูป ก.1

รูป ก.1 กราฟแสดงลักษณะของ Endothermic peak เมื่อวิเคราะห์ด้วยเครื่อง DSC

หมายเลข 1 คือ Onset temperature (T_o) : อุณหภูมิเริ่มต้นการเกิดเจลลิตีไนซ์

หมายเลข 2 คือ Peak temperature (T_p) : อุณหภูมิสูงสุดในการเกิดเจลลิตีไนซ์

หมายเลข 3 คือ Conclusion temperature (T_c) : อุณหภูมิสุดท้ายการเกิดเจลลิตีไนซ์

ΔH (enthalpy) คือ พลังงานที่เกิดการเปลี่ยนแปลงระหว่างการเกิดเจลลิตีไนซ์

ภาคผนวก ข.

วิธีวิเคราะห์สมบัติของผลิตภัณฑ์

ข.1 การวิเคราะห์ค่าความแข็งของผลิตภัณฑ์

เครื่องมือ

เครื่องวัดลักษณะเนื้อสัมผัส (Texture Analyzer) รุ่นTA.XT2 โดยใช้หัววัดแบบ Cylinder (Cylindex probe(P/2) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 มิลลิเมตร

วิธีการทดลอง

1. ติดตั้งหัววัดแบบ และฐานที่มีรูกลมกึ่งกลางเข้ากับเครื่องวัดลักษณะเนื้อสัมผัส
2. ทำการ Calibrate force ก่อนทำการวัด
3. ตั้งค่า TA Setting ต่างๆดังนี้

Measure force in compression

Return to start

Pre: 3

Test: 3

Post: 3

Distant: 20

Trigger

Type:Auto

Force:10

Stop plot at:final

Auto

Unit

Force:gram

Distance:millimeter

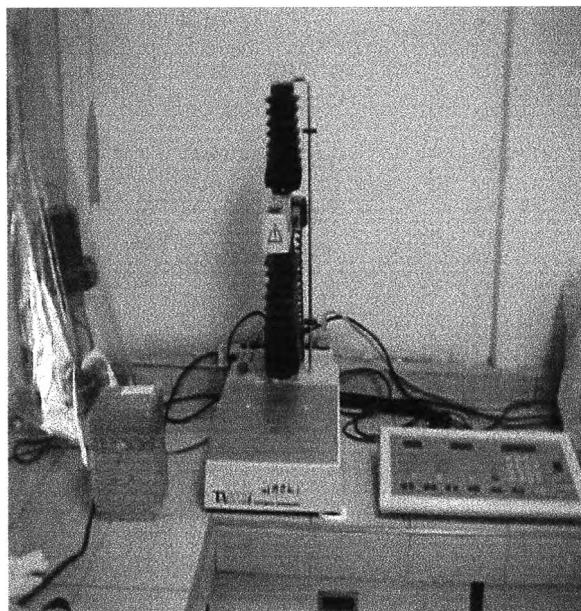
Update

Pre test

Post test

PPS: 200

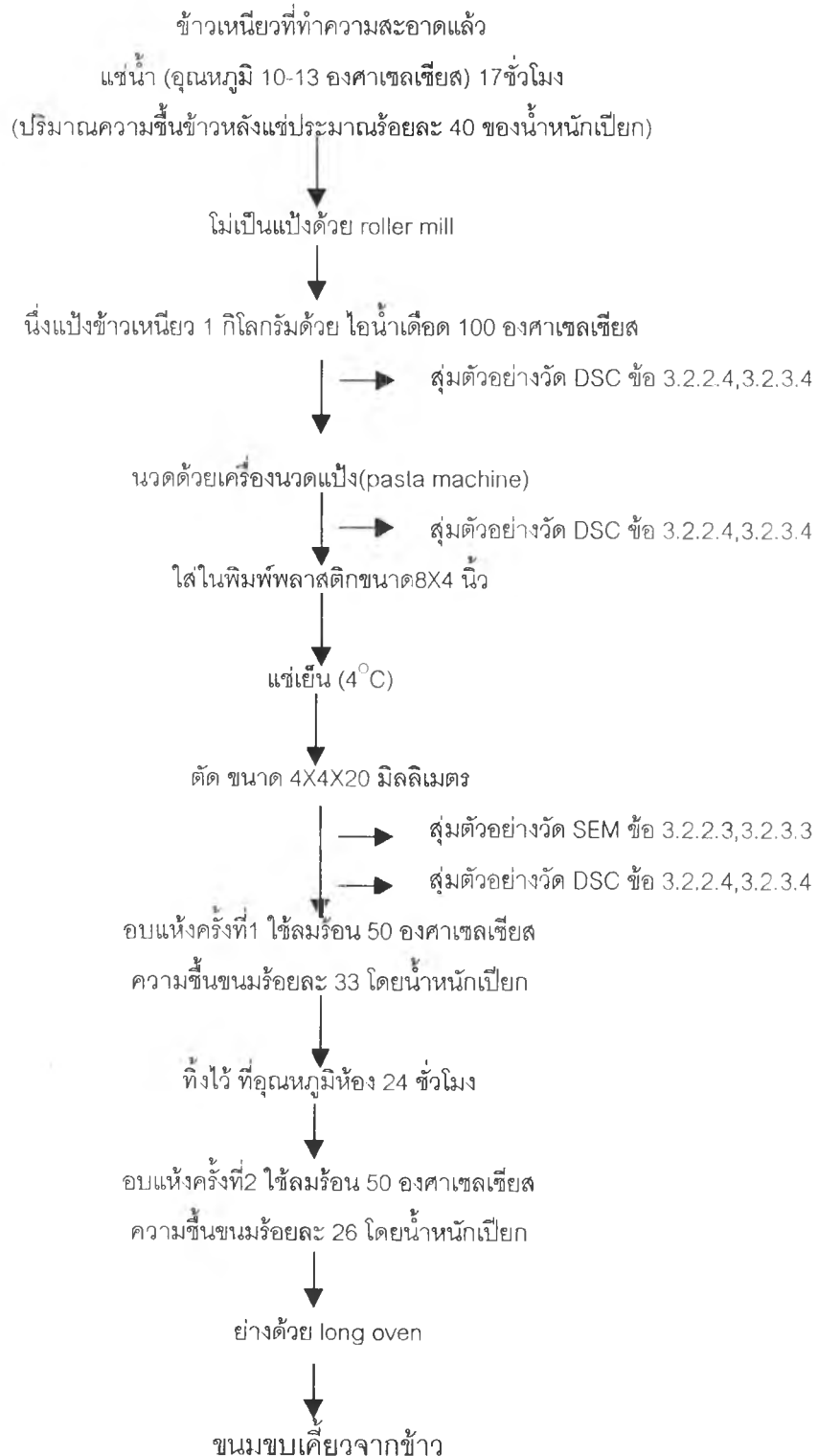
4. สุ่มตัวอย่าง 30 ตัวอย่าง วัดค่าความแข็งของผลิตภัณฑ์ครั้งละ 1 ชิ้น โดยวัดผลิตภัณฑ์ในด้านบาง
5. วิเคราะห์ค่าความแข็งโดยใช้ค่าจุดยอดกราฟที่สูงสุดและทำการเฉลี่ยทั้ง 30 ตัวอย่าง เป็นค่าความแข็งของผลิตภัณฑ์

รูปที่ ข.1 เครื่องวัดลักษณะเนื้อสัมผัส (Texture Analyser รุ่น TA.XT2)

ภาคผนวก ค

ค 1. การสุมตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะเนื้อผลิตภัณฑ์ด้วย SEM และ
ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพลังงานในการใช้สลายโครงสร้างผลึกด้วย DSC

ค. 2 การเตรียมตัวอย่างแบ่งเพื่อวัด DSC (Watanabe และคณะ, 1999)

สารเคมี

1. น้ำแข็งแห้ง
2. เอทานอลเข้มข้นร้อยละ 95

วิธีการ

1. สุ่มตัวอย่างแบ่งจากชั้นตอนที่ต้องการประมาณ 100 กรัม
2. ทำให้เย็นอย่างรวดเร็วโดยการแช่ในน้ำแข็งแห้ง
3. นำตัวอย่างในข้อ 2 แช่ในเอทานอลเข้มข้นร้อยละ 95 ปริมาตร 300 มิลลิลิตร ทิ้งไว้ข้ามคืน ทำซ้ำ 2 ครั้ง
4. อบตัวอย่างแบ่งจากข้อ 3 ที่ 30 องศาเซลเซียสนาน 3 ชั่วโมง เพื่อไล่แอลกอฮอล์
5. บดตัวอย่างด้วยเครื่องบด แบ่งที่ได้เก็บไว้ใน desiccator เพื่อใช้ต่อไป

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบทางประสาทสัมผัส

แบบทดสอบทางประสาทสัมผัส

ชื่อผู้ทดสอบ.....วันที่.....อายุ.....

โปรดประเมินคุณภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวที่ทำจากข้าวตอกป่นนี้ที่ละตัวอย่าง โดยพิจารณาสมบัติด้านความกรอบ ความรู้สึกละลายในปาก ลักษณะความหยาบของขนม และความชอบรวม พร้อมให้คะแนนตามที่กำหนด

ลักษณะ	ตัวอย่างขนม					
ความกรอบ แข็งกระด้างหรือเหนียว(1-4) กรอบ แข็ง แต่ยอมรับได้(5-7) กรอบร่วนสม่ำเสมอ(8-10)						
ลักษณะการละลายในปาก ไม่ละลาย มีเศษขนมขนาดใหญ่เหลืออยู่(1-4) มีเศษขนมเหลืออยู่เล็กน้อย(5-7) มีเศษขนมเหลืออยู่น้อยมากหรือไม่เหลือเลย(8-10)						
ลักษณะความหยาบของเนื้อขนม เนื้อขนมมีขนาดใหญ่ไม่สม่ำเสมอ(1-4) เนื้อขนมมีบางส่วนไม่สม่ำเสมอแต่เป็นที่ยอมรับ(5-7) เนื้อขนมมีความละเอียดสม่ำเสมอ(8-10)						
ความชอบรวม ไม่ชอบมากที่สุด ไม่ชอบมาก ไม่ชอบปานกลาง(123) ไม่ชอบเล็กน้อย เฉยๆ ชอบเล็กน้อย(456) ชอบปานกลางชอบมาก ชอบมากที่สุด(78910)						

ข้อเสนอแนะ.....
 .....

ภาคผนวก จ

ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

ตาราง จ.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าความหนาแน่น ปริมาตรการพองตัว และความแข็ง ของผลิตภัณฑ์ที่เตรียมขึ้นจากเวลานวดและความชื้นก่อนอย่างที่แตกต่างกัน

SOV	df	MS		F			
		ความหนาแน่น	ปริมาตรการพองตัว	ความแข็ง	ความหนาแน่น	ปริมาตรการพองตัว	ความแข็ง
ระยะเวลา นวดแป้งนึ่ง (ก)	2	0.04223*	0.01*	161681.013*	139.037	6.873	7973.413
ความชื้นก่อนย่าง (ข)	2	1.123*	5.816*	1208378.967*	3698.866	3996.003	59592.057
ก*ข	4	0.190*	0.212*	380540.623*	625.860	145.743	18766.628
Error	18	0.0003037	0.001456	20.278			

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตาราง จ.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความกรอบ ลักษณะการละลายในปาก ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์ และการยอมรับรวมของผลิตภัณฑ์ที่เตรียมขึ้นจากเวลานวดและความชื้นก่อนอย่างที่แตกต่างกัน

SOV	df	MS				F			
		ความกรอบ	ลักษณะการละลายในปาก	ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์	การยอมรับรวม	ความกรอบ	ลักษณะการละลายในปาก	ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์	การยอมรับรวม
กระบวนการผลิต	8	27.440*	31.083	49.083*	26.146*	45.355	60.106	144.433	38.806
Block	5	1.676*	1.128	0.728	0.483	2.770	2.181	2.142	0.717
Error	94	0.605	0.517	0.340	0.674				

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตาราง จ.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าความหนาแน่น ปริมาตรการพองตัว และความแข็ง ของผลิตภัณฑ์ที่เตรียมขึ้นจากเวลา นึ่ง นวดและเวลาแช่เย็นที่ต่างกัน

SOV	df	MS			F		
		ความหนาแน่น	ปริมาตรการพองตัว	ความแข็ง	ความหนาแน่น	ปริมาตรการพองตัว	ความแข็ง
เวลานึ่ง (ก)	2	0.150*	0.184*	472092.422*	128.938	88.487	55864.423
เวลานวด (ข)	2	0.505*	0.170*	468363.812*	433.728	81.825	55423.203
เวลาแช่เย็น (ค)	1	0.412*	3.246*	44108.610*	353.759	1564.339	5219.533
ก*ข	4	0.188*	0.177*	91626.023*	161.147	85.088	10842.442
ข*ค	2	0.09884*	0.225*	13074.615*	488.480	42.190	144689.957
ก*ข*ค	4	0.04883*	0.03627*	156677823*	41.956	17.481	18540.260
Error	18	0.001164	0.002075	8.451			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตาราง จ.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความกรอบ ลักษณะการละลายในปาก ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์ และการยอมรับรวมของผลิตภัณฑ์ที่เตรียมขึ้นจากเวลาเวลา นึ่ง นวดและเวลาแช่เย็นที่ต่างกัน

SOV	df	MS				F			
		ความกรอบ	ลักษณะการละลายในปาก	ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์	การยอมรับรวม	ความกรอบ	ลักษณะการละลายในปาก	ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์	การยอมรับรวม
กระบวนการผลิต	17	13.313*	0.190	0.142	14.237*	15.513	0.369	0.256	20.805
Block	5	0.541	0.476	0.682	1.085	0.630	0.923	1.229	1.586
Error	193	0.858	0.516	0.555					

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตาราง ๑.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความแข็ง ของผลิตภัณฑ์ที่เตรียมขึ้นจากเวลา หนึ่ง และขนาดที่ต่างกัน

SOV	df	MS		F
		ความแข็ง		ความแข็ง
เวลานึ่ง (ก)	1	65978.409*		65978.409
เวลาขนาด (ข)	7	24527.376*		24527.376
ก*ข	7	13051.540*		13051.540
Error	16	30.307		

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

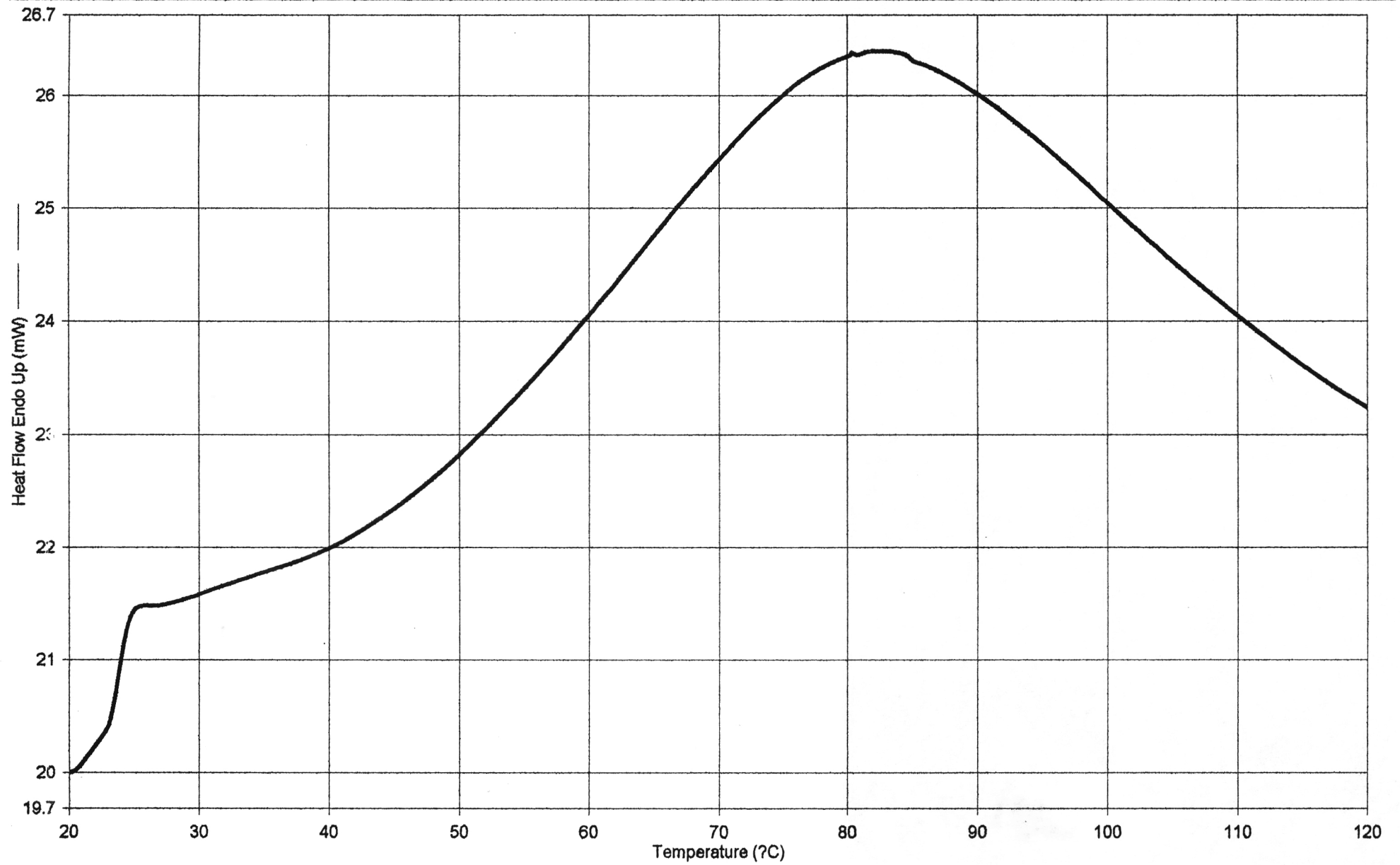
ตาราง ๑.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความกรอบ ลักษณะการละลายในปาก ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์ และการยอมรับรวมของผลิตภัณฑ์ที่เตรียมขึ้นจากเวลาเวลา หนึ่ง และขนาดที่ต่างกัน

SOV	df	MS				F			
		ความกรอบ	ลักษณะการละลายในปาก	ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์	การยอมรับรวม	ความกรอบ	ลักษณะการละลายในปาก	ลักษณะความหยาบของเนื้อผลิตภัณฑ์	การยอมรับรวม
กระบวนการผลิต	15	39.005*	0.130	0.598	30.054*	64.786	0.235	1.254	33.617
block	5	1.759*	0.409	0.753	1.625	2.922	0.739	1.582	1.818
Error	171	0.602	0.554	0.476	0.894				

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ภาคผนวก จ

Baseline Filename: C:\WINNT\Profiles\Administrator\Desktop\Meow\blanknont.dsd
Sample ID: nont-6
Sample Weight: 14.000 mg

1) Heat from 20.00°C to 120.00°C at 10.00°C/min

21/11/44 10:22:41

รูปที่ จ. 1 กราฟแสดงลักษณะของ Endothermic peak ของตัวอย่างแป้งข้าวเหนียวกลิ้ง

ประวัติผู้เขียน

นายนนท์ เจริญสุวรรณ เกิดวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2519 ที่จังหวัด
กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทาง
อาหาร) ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางอาหาร คณะอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541